

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a hordozható nyomástartó berendezésekről

COM(2009) 482 végleges – 2009/0131 (COD)
(2010/C 347/10)

Előadó: **Antonello PEZZINI**

2009. szeptember 29-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a hordozható nyomástartó berendezésekről

COM(2009) 482 végleges – 2009/0131 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2010. február 1-jén elfogadta véleményét. (Előadó: Antonello PEZZINI).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. február 17–18 -án tartott 460. plenáris ülésén (a február 17-i ülésnapon) 190 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB értékeli az Európai Bizottság által a hordozható nyomástartó berendezésekkel kapcsolatos európai jogszabályoknak a nemzetközi fejleményekhez és a legutóbb hozott rendelkezésekhez való hozzáigazítása érdekében elvégzett munkát, melynek célja a belső piac erősítése és az eljárások egyszerűsítése.

1.2 Az Európai Bizottság javaslata különösen fontos, mivel hozzájárul az ADR, a RID és az ADN nemzetközi szerződések alkalmazásának kiterjesztéséhez, amelyeket a 2008/68/EK irányelv már beépített a nemzeti szintű szállításba.

1.3 Emellett az EGSZB véleménye szerint az irányelv elfogadásával az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ-EGB), valamint a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Államközi Szervezet (OTIF) által megfogalmazott ajánlások jogi aktussá alakíthatók a tagállamok számára, ami kétségtelen előnnyel jár a belső piac számára.

1.4 Az EGSZB erősen ajánlja, hogy az összes tervezett eljárásnak minden esetben a szereplők és polgárok biztonsága legyen az elsődleges célja a berendezések gyártása, szállítása, értékesítése és újrahasznosítása során.

1.5 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a biztonság tényezője kell, hogy legyen a kulcselem két szabályozásban: a jelenlegiben és a 2008/68/EK irányelv alkalmazásában.

1.6 Az EGSZB kiemeli a képzés fontosságát, amely szükséges ahhoz, hogy a kockázatkezelés területén képzett és tanúsítványokkal rendelkező személyzet álljon rendelkezésre. Azt javasolja, hogy az egyes területeken egyértelműen fogalmazzák meg a felelősségi köröket, valamint dolgozzanak ki szankciókat a biztonsági előírások megszegésére és az esetleges kártérítésekre, lehetőségét adva a szereplőknek arra, hogy kockázatbiztosítást kössenek.

1.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság jó döntéseket hozott, amikor koherens szabályozási szerkezetet dolgozott ki a javaslatához, amely a következőket tartalmazza:

- a technikai normák egyetlen szövegbe emelése,
- a belső piac megerősítésére hozott jogalkotási intézkedések elfogadása, a bejelentett szervek szerepének jobb meghatározása által,
- az EU jogalkotásának kiterjesztése más, külső országokra,
- a piacfelügyelet megerősítése.

1.8 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat néhány cikkét jobban ki lehetne dolgozni annak érdekében, hogy azok végrehajtása jobb legyen az egyes tagállamokban, valamint az esetleges eltérő értelmezések elkerülése végett.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy jobban el kellene mélyíteni a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokat, különösképpen a szomszédos országok és a közösségi „enklávék” esetében, hogy az irányelv követelményeinek tiszteletben tartása érdekében megállapodások szülessenek azokkal az országokkal, amelyek nyomástartó berendezései tranzitterületként az EU-n haladnak keresztül.

1.10 Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a hordozható nyomástartó berendezések felszerelésének, fenntartásának és ellenőrzésének nyomon követhetőségével kapcsolatos pontos szabályozások közzététele hatékonyabb alapot teremthetne a szereplők felelősségének megállapítására, illetve nagyobb átláthatóságot biztosítana esetleges viták esetén, amelyek a szereplőket, személyeket vagy dolgokat ért károk miatt alakulnak ki. A bejelentett szervezeteknek balesetek esetén is felelősnek kellene lenniük az üzemeltetőkkel és a harmadik felekkel szemben a történet elemzéséért és ellenőrzéséért.

1.11 Az EGSZB új irányelvek kidolgozását ajánlja, amelyek az új szabályozások fényében megújítják a 1999/36/EK rendeletben annakidején előírt utmutatásokat. Az említett rendelet hatályon kívül kell helyezni.

2. Háttér

2.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak (EGSZB) mély meggyőződése, hogy a hordozható nyomástartó berendezések biztonságának megerősítése a veszélyes áruk belső szállításának különböző szakaszaiban, valamint azok szabad szállításának garantálása az Európai Közösségen belül alapvető jelentőséggel bír az egységes európai piac megteremtése, valamint az ipar, a nemzetközi kereskedelem, a fogyasztó, a környezet és általában véve a polgárok védelme szempontjából.

2.2 Az EGSZB tökéletesen egyetért azzal, hogy szükség van a következőkre:

- az új gyártású hordozható nyomástartó berendezések megfelelőségének tanúsítása és értékelése,
- időszakos ellenőrzések végzése a megfelelőség vizsgálatára,
- a meglévő hordozható nyomástartó berendezések időszakos felülvizsgálata,
- megfelelőségi jel ragasztása a berendezésekre a bejelentett szervek által, tanúsítási címkeként,
- a 765/2008/EK rendeletben és a 768/2008/EK határozatban meghatározott piacfigyelési rendszerek megerősítése⁽¹⁾, ahogyan azt az EGSZB is hangsúlyozta az új jogalkotási keretről szóló véleményében.

2.3 Az ENSZ rendszeresen készít – még ha nem is kötelező érvénnyel – pontos ajánlásokat az új ISO szabványokról; ezek szerepelnek az ún. narancssárga könyvben, amely biztosítja az ISO önkéntes ágazati szabványainak nemzetközi elismerését a technikai fejlődés, az új alapanyagok és a szállítás követelményeinek figyelembe vétele érdekében, a személyek, a javak és a környezet védelmének biztosítására.

2.4 Az ENSZ szakértői bizottsága nemrégiben arról döntött, hogy külön fejezetben számos ISO szabványra való hivatkozást vezet be, törvényerőre emelve ezzel az ENSZ jelzéseit.

⁽¹⁾ HL C 120., 2008.5.16., 1. o.

2.5 az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ-EGB) a következő területekre vonatkozóan fejtette ki álláspontját:

- a veszélyes áruk nemzetközi közúti szállításáról szóló európai megállapodás (ADR)⁽²⁾,
- a veszélyes áruk nemzetközi vasúti szállítására vonatkozó szabályozás (RID)⁽³⁾, mely dokumentumra a 94/55/EK és a 96/49/EK irányelv is hivatkozik,
- a veszélyes áruk nemzetközi belvízi szállításáról szóló európai megállapodás (ADN)⁽⁴⁾.

2.6 Az említett megegyezések tükrében az ENSZ-EGB 2009. augusztus 18-án jóváhagyta a veszélyes áruk szállításáról szóló ajánlások XVI. átdolgozását.

2.7 Az átdolgozás a következőkre terjed ki:

- az egyes osztályok felosztása és meghatározása,
- a legfontosabb veszélyes áruk jegyzéke,
- a csomagolás általános követelményei,
- vizsgálati eljárások,
- a csomagolások és szállítótartályok jelölése, címkézése, ellenőrzése és jóváhagyása,
- szállítmányozási eljárások,

2.8 Az átdolgozástól a szállítással, mozgatással és ellenőrzéssel kapcsolatos műveletek egyszerűsítését, a formalitások csökkentését, és általánosságban a „veszélyesnek” minősített áruk nemzetközi szállítási korlátozásainak csökkentését várják. Ennek során azonban folyamatosan figyelemmel kell lenni a mind a szereplőket, mind a polgárokat érintő biztonsági normákra és rendszerekre.

2.9 2008. szeptember 24-én az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a veszélyes áruk belső szállítására vonatkozó 2008/68/EK irányelvet, amelyről az EGSZB kedvezően nyilatkozott⁽⁵⁾. Az irányelv a 94/55/EK, a 96/49/EK, 96/35/EK és a 2000/18/EK⁽⁶⁾ irányelvek helyébe lépett.

⁽²⁾ A megállapodást 1957. szeptember 30-án kötötték meg Genfben. 2009. március 31-ig az ADR-t 45 tagállam írta alá: Albánia, Andorra, Ausztria, Azerbajdzsán, Belgium, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Fehéroroszország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Kazahsztán, Lengyelország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Macedónia, Magyarország, Málta, Marokkó, Moldávia, Montenegró, Nagy-Britannia, Németország, Norvégia, Olaszország, Orosz Föderáció, Portugália, Románia, Spanyolország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Svájc, Svédország, Tunézia, Ukrajna.

⁽³⁾ A RID-del kapcsolatos szabályozás a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezményben (COTIF) szerepel, melyet 1999. június 3-án fogadtak el Vilniusban.

⁽⁴⁾ A 2000. május 26-án Genfben megkötött, majd később megváltoztatott megállapodás.

⁽⁵⁾ HL C 256., 2007.10.27., 44. o.

⁽⁶⁾ 2000/18/EK irányelv (HL L 118., 2000.5.19., 41–43. o.).

2.10 A 2008/68/EK irányelvvel a szabályozási keret egyszerűsítése mellett kötelezték el magukat „[a] szárazföldi szállítás mind a három módját magában foglaló, egyetlen jogszabály elfogadása, valamint azon lehetőség által, hogy az irányelv mellékletei egyszerűen csak hivatkoznának a veszélyes áruk szállítására vonatkozó nemzetközi megállapodásokra” (7).

2.11 Jelenleg európai szinten a kérdést a 2008/68/EK irányelven kívül, amelyet az ADR, a RID és az ADN (8) is átvesz, a hordozható nyomástartó berendezésekről szóló 1999/36/EK irányelv fedli le, amelyről az EGSZB-nek már volt lehetősége véleményét mondani (9) (10)

2.12 A szabványosítási követelmények meglehetősen fontosak a hordozható nyomástartó berendezésekkel kapcsolatban, így a minőséggel és a biztonsággal kapcsolatos politika szavatolásához elengedhetetlen szükség van a szabványosításra, amely támogatja és integrálja a szabályozást. Az ADR/RID és ADN szerződésekben foglaltaknak megfelelően figyelembe kell venni a kiegészítéseket is.

2.13 Az Európai Bizottság 2005. szeptember 9-én közölte jelentését a 99/36/EK irányelv tagállamok általi alkalmazásával kapcsolatban (11), amelyből kiderül: „a tagállamok többsége nem engedélyezi elismert szervek számára, hogy nyomástartó berendezések nemzeti piacon történő forgalomba hozatalához megfelelésértékelési vizsgálatokat végezzen” (vagyis nem alkalmazza a 4. pontban szereplő opciót). Érdemes hangsúlyozni, hogy a minősített szervezetek igénybevétele fakultatív, míg a bejelentett szervek igénybevétele kötelező.

2.14 Másrészt a gázhordókra, palackkötegekre és tartányokra vonatkozó 1999/36/EK irányelv végrehajtásának időpontját maga az Európai Bizottság halasztotta el 2005. július 1-jéig, megállapítva, hogy „nincsenek részletes műszaki előírások, és a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó 94/55/EK irányelv mellékleteit, illetve a veszélyes áruk vasúti fuvarozására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 96/49/EK irányelv mellékleteit nem egészítették ki az európai szabványokra vonatkozó megfelelő utalással, összhangban a veszélyes áruk szállításával foglalkozó bizottság véleményével.” (12)

2.15 Az 1999/36/EK irányelv végrehajtása valóban aggályt keltett az ipari felhasználók, a termékek megfelelőségének ellenőrzésével megbízott szervezetek, a felhasználók, a szakmai

szervezetek, valamint az alapvető követelmények megfogalmazásával megbízott szabványosítási ügyekben eljáró bizottságok körében.

2.16 Az EGSZB emlékeztet a már korábban megfogalmazott véleményére, „amely szerint nehéz a lehető legbiztonságosabb feltételeket megteremteni a veszélyes áruk szállításához anélkül, hogy elfogadnánk egy olyan közösségi jogszabályt, amely a szárazföldi szállítás valamennyi módjára (közúti, vasúti és belvízi szállításra) egyaránt vonatkozik”, (13) és összhangban áll a nemzetközi szabályozásokkal.

3. Az európai bizottsági javaslat

3.1 Az irányelvjavaslatnak, amelyet ki kell terjeszteni az Európai Gazdasági Térségre, a következő négy fő célkitűzést kell teljesítenie:

- az 1999/36/EK irányelv, valamint a nagy nyomású palackokra vonatkozó 76/767/EGK, 84/525/EGK, 84/526/EGK és 84/527/EGK irányelv hatályon kívül helyezése,
- a szabályozás lehető legnagyobb mértékű egyszerűsítése, optimalizálva és a jelenleg hatályos nemzetközi szabályozással harmonizálva azt,
- a termékek forgalomba hozatala terén a jogi aktusok korszerűsítése a 765/2008/EK rendelet és a 768/2008/EK határozat módosításával, a hordozható nyomástartó berendezések belső piacon való szabad mozgásának és használatának biztosítása érdekében,
- a hordozható nyomástartó berendezésekre vonatkozó szabályozások (1999/36/EK irányelv) és a veszélyes anyagok szállítására vonatkozó nemzetközi szabályozás közötti ellentmondások feloldása, egyszerűsítve a hatályos rendelkezéseket, különösen azokat, amelyek a megfelelésértékelési eljárásokra vonatkoznak.

3.2 A hordozható nyomástartó berendezések szállításának biztonsága és szabad mozgása érdekében az Európai Bizottság javaslata pontosan meg kívánja határozni a különböző gazdasági szereplők és a napi karbantartásért felelős üzemeltetők, ideértve a hordozható nyomástartó berendezések tulajdonosainak és üzemeltetőinek kötelezettségeit, átlátható felvilágosítást nyújtva felelősségükről.

3.3 A javaslat követelményeket és kötelezettségeket állapít meg az értékelő, a bejelentő, valamint a bejelentett és az ellenőrző szervezetek figyelemmel kísérésével megbízott hatóságok részére, egyúttal a bejelentett szervezetek kölcsönös elismerését is előírja.

(7) HL C 256., 2007.10.27., 44. o.

(8) Lásd a 2., 3., és 4. lábjegyzetet.

(9) Az EGSZB ehhez kapcsolódó saját véleményét 1997. július 10-én adta ki (HL C 296., 1997.9.29., 6. o.).

(10) Az Európai Bizottság 2001. január 4-i 2001/2/EK határozata, (HL L 5., 2001.1.10., 4. o.), valamint az Európai Bizottság 2002. június 6-i, 2002/50/EK irányelve (HL L 149., 2002.6.7., 28. o.).

(11) COM(2005) 415 végleges, 2005. szeptember 9.

(12) 2003/525/EK határozat (HL L 183., 2003.7.22., 45. o.).

(13) Lásd a 7. lábjegyzetet.

3.4 Az Európai Bizottság fenntartja magának a jogot arra, hogy a mellékleteket a tudományos és technológiai haladáshoz igazítsa, a komitológiai rendszer keretén belüli ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás szerint. ⁽¹⁴⁾

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB egyetért a javaslat célkitűzéseivel, ideértve a biztonságot, az üzemeltetők és a hatóságok kötelezettségeit és felelősségét, a pontosan meghatározott eljárásokat és ellenőrzéseket, a forgalomba hozatali feltételeket, a hordozható nyomástartó berendezések rendelkezésre bocsátását és használatát, mégpedig a termékek forgalomba hozatalának közös keretrendszeréről szóló 768/2008/EK határozatnak, valamint a piacfelügyeleti keret kialakításáról szóló 765/2008/EK rendeletnek megfelelően.

4.1.1 Az EGSZB véleménye szerint az üzemeltetők alapvető szerepet játszanak a hordozható nyomástartó berendezésekkel kapcsolatos valamennyi eljárásban (megfelelőség-újraértékelési kérelem, gyártás, szállítás, technikai karbantartás, újrahajszosítás). Ezért kívánatosnak tartja, hogy az irányelv végrehajtására szolgáló intézkedések vegyék figyelembe mindezeket a kényes feladatokat. A körülmények kockázatkezelésre irányuló rendszeres és megfelelő képzési tevékenységeket kell tervezni a személyzet számára, és hasznosnak bizonyulhatna az üzemeltetőknek előírt kockázati biztosítás.

4.2 Az EGSZB-nek lehetősége nyílt annak nyomtatékkal való hangsúlyozására, hogy „az áruk szabad mozgása az egységes európai piacon a versenyképesség és a gazdasági és társadalmi fejlődés egyik fő hajtóereje, továbbá hogy a biztonságos, magas színvonalú termékek forgalomba hozatala követelményeinek megerősítése és modernizálása kulcsfontosságú tényező a fogyasztók, a vállalkozások és az európai polgárok számára.” ⁽¹⁵⁾

4.3 Az EGSZB ésszerűnek tartja, hogy az új szabályozás kapcsolódjon a nemzetközi szabályozáshoz, számolva a kapcsolódó nemzetközi egyezményekre és megállapodásokra való hivatkozások beépítésének lehetőségével, annak érdekében is, hogy megvalósuljon a szabályok és a technikai rendelkezések egyszerűsítésének kinyilvánított szándéka. ⁽¹⁶⁾

4.4 Az EGSZB, bár elismeri az intenzív egyeztetéseket, amelyeket az Európai Bizottság a tagállamokkal és az egyéb érdekelttel folytatott, előnyben részesítette volna, ha a javasolt új irányelv hatáselemzés tárgyát képezi, többek között a betartandó előírások és specifikus technológiák összetettsége miatt.

4.5 Kétségeket ébreszt a kilátás, hogy a javasolt irányelv rendelkezései nem vonatkoznak azokra a berendezésekre, amelyeket kizárólag az EGK területe és harmadik országok területe közötti veszélyesanyag-szállítás céljából használnak. Az EGSZB egyébként úgy véli, hogy jobban el kellene mélyíteni a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokat, különösképpen a szomszédos országok és a közösségi „enklávék” esetében.

⁽¹⁴⁾ 1999/468/EK határozat (HL L 184., 1999.7.17., 23. o.).

⁽¹⁵⁾ HL C 120., 2008.5.16., 1. o.

⁽¹⁶⁾ Meg kell jegyezni, hogy az USA nem fogadja el az UN jelzésű palackokat, csupán azokat, amelyekre vonatkozóan saját DOT szervezet (Department of Transportation, Közlekedési Minisztérium) megadta a típusjóvá hagyást.

4.6 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja a hordozható nyomástartó berendezések nyomon követhetőségére vonatkozó pontos előírások kidolgozását, amelyek megkönnyítik a felelősség megállapítását. A Viareggio település állomásán felrobbant tartály közelmúltbeli tragikus esete ráirányította a figyelmet a felelősség megállapításának nyilvánvaló korlátaira.

4.7 Az EGSZB választ vár továbbá arra is, hogy mivel indokolható a büntető intézkedések elmaradása az irányelv által megszübott, főleg a biztonság területére vonatkozó kötelezettségek megsértése esetében, annál is inkább, mivel meg kell őrizni az üzemeltetők és a polgárok biztonságát.

4.8 A komitológiai rendszer keretén belüli ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazásakor az EGSZB-nek alkalma nyílt annak hangsúlyozására, hogy „a komitológiai eljárásokat a lehető legátláthatóbb és az EU-ban tartózkodó polgárok – és főleg a közvetlenül érintett személyek – számára legerősebb módon kell lefolytatni”, emlékeztetve, hogy „teljes körűen alkalmazni kell a Lisszaboni Szerződés 8a. cikkét, amely szerint a döntéseket a polgárokhoz minél közelebb kell meghozni, szavatolva számukra és a civil társadalom számára az információkhoz való teljes körű hozzáférést.” ⁽¹⁷⁾

5. Részletes megjegyzések

5.1 A 2. cikk (14) bekezdése vonatkozásában az EGSZB ajánlatosnak tartja annak világosabb megfogalmazását, hogy az „akár ellenérték fejében, akár ingyenesen” megkülönböztetés olyan sajátos esetekre vonatkozik, amelyek nem tartoznak a bejelentett szervezetek hatáskörébe.

5.2 A 6. cikk 6. bekezdése vonatkozásában az EGSZB szerint ki kellene térni arra, hogy amennyiben az importőr felhagy tevékenységével, a tervezett húsz év fennmaradó éveire kinek kell átadni a dokumentációt. Mivel a 2008/68/EK irányelv mellékletének 1.8.7.1.6. pontjában szerepel ez a lehetőség, ajánlatos lenne a javaslatban is kifejezetten utalni erre.

5.3 A 18. pont (5) bekezdése vonatkozásában az EGSZB úgy véli, hogy az érzékeny információk bizalmas kezelésének szükségessége mellett nyilvánossá kell tenni az intézkedéseket is, a hibák és a kiszivárgások elkerülése érdekében.

5.4 A 29. cikket tekintve az EGSZB hasznosnak tartaná, hogy egy olyan érzékeny ágazatban, mint a hordozható nyomástartó berendezéseké, az eljárások egységességének és szigorának biztosítása érdekében pontosítsák a bejelentett szervezetek által teljesítendő kötelezettségeket és feladatokat, valamint az e szervezetekre háruló felelősséget.

5.5 Az EGSZB ajánlatosnak tartaná, ha az irányelv világosabb tájékoztatást nyújtana arra vonatkozóan, hogy ki felelős a tagállamokon belül a berendezések és a gépek hatékonyságának és elavultságának felméréseért, mindenekelőtt az esetleges személyi sérülések elkerülése érdekében. Erről az útmutatásról a 2008/68/EK irányelv is rendelkezik már, de hasznos lenne, ha a jelenlegi javaslat is megemlítené.

⁽¹⁷⁾ HL C 224., 2008.8.30., 35. o.

5.6 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a hordozható nyomástartó berendezések mellett olyan berendezések is léteznek, amelyek különböző tevékenységek következtében „kerülnek nyomás alá”. Ezekre a berendezésekre vonatkozóan is ajánlatos lenne néhány megállapítás kidolgozása. Biztonsági szabályokat kellene kidolgozni a közép- (lásd 2008/68/EK irányelv) és a hosszú távú tárolásra is.

5.7 Az EGSZB szerint foglalkozni lehetne a tulajdonosok, importőrök, képviselők és üzemeltetők közötti esetleges viták kezelésének lehetőségeivel (bírószék, választott bíróság stb.) is.

5.8 Az EGSZB végezetül mind a javasolt új irányelvhez, mind pedig a 2008/68/EK irányelvhez olyan „iránymutatás” együttes kidolgozását javasolja, mint amilyen a hatályon kívül helyezendő 1999/36/EK irányelvhez is készült.

Kelt Brüsszelben, 2010. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI
